

KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Innspill til EUs nye programområde AgoraEU

Dato

04.06.2026

Vår ref.

2024/10111

Deres ref.

Saksbehandler

Helena Ingegerd Eriksson
seniorrådgiver

PB 4013 Ullevål Stadion
0806 Oslo

post@nasjonalarkivet.no
48 05 56 66

Org. nr.

961181399

Nasjonalarkivet viser til Kultur- og likestillingsdepartementets invitasjon mottatt 27. april 2026 til innspillsmøte om AgoraEU, EUs foreslåtte nye program for kultur, film, medier, likestilling, demokrati, sivil samfunn og grunnleggende rettigheter for perioden 2028–2034.

Våre hovedsynspunkter

1. Nasjonalarkivet mener at internasjonalt samarbeid på kultur- og demokratifeltet er viktig. AgoraEU kan gi enkelte muligheter for deler av arkivsektoren, særlig gjennom europeisk nettverksbygging. Slike tiltak kan ha verdi, men vil i begrenset grad understøtte arkivinstitusjonenes løpende oppgaver og behov for innovasjon innen bevaring, digitalisering, tilgjengeliggjøring og forvaltning av arkiv.
2. Arkivsektoren bør synliggjøres i den videre vurderingen av norsk deltakelse. Arkiv er både kulturarv og demokratisk infrastruktur. Digitalarkivet viser hvordan arkivdata og metadata kan gjøres tilgjengelig og deles i stor skala.
3. Norsk deltakelse bør vurderes opp mot samlede kostnader og behovet for å styrke arkivfeltet nasjonalt. Deltakelse i store europeiske programmer bør ikke svekke muligheten til å finansiere utvikling, bevaring, digitalisering og tilgjengeliggjøring av arkiv i Norge.

1. Relevans for arkivsektoren

AgoraEU skal etter forslaget samle dagens Kreativt Europa og CERV i ett større program. Programmet skal støtte demokrati, kultur, film, medier, likestilling, rettigheter og sivil samfunn i Europa. Dette er områder som også berører arkivfeltet.

Arkiv er en del av kulturarven, men også en grunnleggende del av samfunnets demokratiske infrastruktur. Arkiv dokumenterer rettigheter, beslutninger, forvaltning, identitet og samfunnsutvikling. Tilgang til pålitelig dokumentasjon er viktig for offentlighet, forskning, rettssikkerhet og tillit.

Nasjonalarkivet vurderer derfor at AgoraEU kan være relevant for deler av arkivsektoren, særlig der programmet kan bidra til europeisk

nettverksbygging og samarbeid om arkiv som kulturarv og demokratisk infrastruktur. Samtidig vil programmet i begrenset grad møte arkivinstitusjonenes behov for stabil finansiering av løpende oppgaver og innovasjon.

2. Digitalarkivet og deling av data og metadata

Nasjonalarkivet vil særlig peke på Digitalarkivet som relevant i en europeisk sammenheng. Digitalarkivet er ikke bare en nasjonal publikumstjeneste. Det er også en moderne infrastruktur for tilgjengeliggjøring og deling av arkivdata og metadata.

Digitalarkivet viser hvordan store mengder arkivinformasjon kan forvaltes, kobles, deles og gjøres tilgjengelig for brukere, forskere og andre aktører. Løsningen tar allerede hensyn til europeiske standarder og legger til rette for at data kan deles med eksterne aktører. Dette kan ha betydning for europeisk samarbeid om digital kulturarv, datadeling og tilgang til pålitelig samfunnsdokumentasjon.

Samtidig vurderer Nasjonalarkivet at det konkrete mulighetsrommet for egen virksomhet trolig er begrenset. AgoraEU ser ut til å være særlig innrettet mot samarbeid, nettverk, kontakt med målgrupper og formidling. For Nasjonalarkivet vil relevansen derfor trolig være størst der programmet kan støtte samarbeid om digital tilgang, deling av data og metadata, kulturarv, demokrati og rettigheter.

3. Behov for å vurdere kostnader og nasjonale prioriteringer

Nasjonalarkivet mener at norsk deltakelse i AgoraEU må vurderes opp mot de samlede økonomiske og administrative konsekvensene. Dette gjelder både Norges programkontingent, nasjonal administrasjon av ordningen og ressursbruken hos aktører som skal utvikle søknader og delta i prosjekter.

Det er viktig at deltakelse i store europeiske programmer ikke skjer på bekostning av nasjonale prioriteringer på arkivfeltet. Arkivsektoren har store behov knyttet til bevaring, digitalisering, tilgjengeliggjøring og utvikling av felles løsninger. Dette er behov som i hovedsak må ivaretas gjennom faste tilskudd og nasjonale virkemidler, og dekkes ikke gjennom prosjektbasert europeisk samarbeid. Nasjonalarkivet forvalter i dag utviklingsmidler til arkivfeltet med en ramme på 18 mill. kroner. Dette er en begrenset pott sett opp mot behovene i sektoren.

Nasjonalarkivet anbefaler derfor at departementet vurderer norsk deltakelse i AgoraEU opp mot behovet for å styrke de nasjonale virkemidlene på arkivfeltet. Europeisk samarbeid kan gi verdi, men bør ikke redusere muligheten til å finansiere tiltak som gir direkte effekt for arkivsektoren i Norge.

Nasjonalarkivet

Om Nasjonalarkivet

Nasjonalarkivet er Norges øverste arkivmyndighet. Vårt samfunnsoppdrag er å bidra til effektiv dokumentasjonsforvaltning, samt å sikre, bevare og gjøre tilgjengelig et bredt og allsidig utvalg av samfunnets arkiver.

Med hilsen Nasjonalarkivet

Inga Reidun Bolstad
nasjonalarkivar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen underskrifter